

דברי מאיר

בס"ד
אלול התשפ"ב
גליון מס' 49

מאוצרוותיו של הרדה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

השיעור השבועי בהלכה ואגדה
של מורנו הרב שליט"א
אי"ה מידי יום רביעי בשעה 18:15
בבנין הישיבה הגדולה 'חכמת שלמה'
רח' ההיד"א 21, בית וגן - ירושלים

אמר רבי מאיר

המאמר ההודשי
ממורנו הרב שליט"א

ה'גשמיות' של חברך, זו ה'רוחניות' שלך!

< חודש של קירבה - בין אדם למקום
ובין אדם לחבירו

הנה אנחנו נכנסים כעת לחודש אלול שהוא בבחינת מה שכתוב בפסוק (שיר השירים): "אני לדודי ודודי לי", וכן זה ראשי תיבות של פסוק זה כנודע, וזה מראה שחודש זה הוא חודש של קירבה לה' יתברך.

והנה ידוע מאמר העולם: "הגשמיות של השני זה הרוחניות שלך!" וזה נכון! ועשה עמנו ה' חסד שחודש אלול יש בו תמיד התחלות חדשות, לפי שיש שמתחילים בו ישיבה קטנה ויש שמתחילים בו ישיבה גדולה וכדו', **וידוע מאמר העולם:** "כל ההתחלות קשות!" וממילא יש הרבה אנשים שקשה להם בחודש זה, וכל אחד וודאי זוכר את עצמו נכנס בפעם הראשונה לישיבה הגדולה או הקטנה והוא וודאי מבוהל מכל מבט והערה, ורצונו היחיד הוא ללמוד - אבל היות שהוא בן אדם כשאר בני האדם אשר על פני האדמה וודאי שהוא רוצה להרגיש שייכות מסוימת למקום שאליו הוא הגיע, וכאן מגיעים הזכויות שלנו ליום הדין - אם אנחנו ניגש אל החבר הזה החדש ממרומי גילנו ובלי הרגשת גאווה, ונדבר עמו בגובה העיניים ונחייך אליו ונאמר לו שלום יפה, הרי שמלבד ה"בין אדם לחברו" שבזה יש לנו כאן "בין אדם למקום" מאין כמותו, שהרי כל זכויות הלימוד והתפילה שלו במשך השנים הבאות וכמו כן כל הדורות הבאים אחריו הרי הם קשורים ישירות או בעקיפין לקבלת פנים שעשינו לבחור הזה.

< חייך - זה תמיד טוב!

וידוע מאמר חז"ל (כתובות קי"א ע"ב): "הכלילי עינים מיין וכו' ושמה תאמר לנערים יפה ולזקנים אינו יפה ת"ל ולבן שינים מחלב, אל תקרי לבן שינים אלא לבן שינים וכו', מסייע ליה לר' יוחנן דאמר ר' יוחנן טוב המלבין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב שנאמר ולבן שינים מחלב, אל תקרי

אור התמים

פרקי חיים מרובותינו הקדושים
שיום פקידת שנתם בהודש זה

כ' אלול - היארצייט של מרן הגאון ר' יוסף שלמה כהנמן זיע"א - הרב מפוניבז' (נפטר בתש"ט), היה המייסד של רוב עולם התורה בארץ ישראל לאחר השואה הנוראה, שימש כרבה של העיירה פוניבז' בליטא לפני השואה וראש הישיבה שם, וכשהחלו הנאצים ימ"ש לעשות תעמולה ניגש לרבו מרן ה"חפץ חיים" זיע"א ושאלו על המצב, אמר לו מרן שיהיה שואה גדולה על היהודים [היה זה עוד שנים רבות לפני השואה שהרי מרן הח"ח נפטר בשנת תרצ"ג], נצטער הרב מאוד, ואמר לו מרן: "ובהר ציון תהיה פליטה והיה קודש" (פסוק), והוא הבין מזה שיינצל הישוב בארץ ישראל, וכן היה, שעלה לארץ ישראל והקים כאן בעמל רב את ישיבת פוניבז' שלמדו בה עד היום מאות ואלפים ובזכותו קמו ישיבות רבות, וחרט על מבנה הישיבה את הפסוק הנ"ל שקיבל ממרן הח"ח כי הרגיש בו מעין צוואה.

היה ידוע בפיקחותו הרבה, ומסופר עליו שפעם הגיע בחו"ל לאישה אחת מאוד עשירה שהסכימה לתרום רק בתנאי שילמדו במוסד בגילוי ראש, הסכים הרב, כשהגיעה לבקר בא"י הגיעה אליו שיראה לה את המוסד ושמקיים את התנאי, לקח אותה לסמינר שהקים לפליטות החרב והיו באמצע הלימוד, ואמר לה: "הנה הם לומדים בכספך בגילוי הראש!", ונהנתה מאוד מפיקחותו. ידוע גם בישרותו הרבה, שהיה הולך לאסוף כסף לישיבה היה ישר לפעמים על ספסל ברחוב, כדי לחסוך את כספי הישיבה למרות שיכל ללכת לבית מלון. כל הכוח שלו היה בעקשנות, וכמו שאמר רבינו הגר"א זיע"א: "העקשן יצליח!" - שהיו אז ביישוב בא"י מתי מעט שרידי חרב [לשם משל בהלויית מרן ה"חזון איש זיע"א שהייתה בשנת תשי"ד עוד הרבה שנים לאחר שהקים את הישיבה השתתפו לפי העיתונות כל החרדים בא"י, וזה היה 20 אלף איש - וכל המבוגרים כגון זקני מצד האבא וזקני מצד האמא היו שם וסיפרו לי שכולם נסעו. בדרך אגב, סיפר לי מרן הגר"מ אזרחי שליט"א שהיה בהלויית מרן החזו"א, והיה אדם אחד לידו שאמר דרך זלזול תוך כדי שעשה תנועות בידו: "חזון איש! חזון איש!..." תיכף יצא עקרב מן האדמה ונשך אותו, לקיים מה שאיתא במשנה ב"אבות": "ועקיצת עקיצת עקרב"... עד כאן סיפר לי, וזה מבהיל!, וכששמעו אותו מדבר על הקמת ישיבה הביטו על זה בעין עקומה כי היה נראה להם שהכל נחרב - והוא שהיה לו חזון הצליח, ורק מרן החזו"א זיע"א עודד אותו בזה מאוד, זיע"א.

כמו"כ בכ' אלול חל היארצייט של מרן הגה"צ ר' אליהו לופיאן זיע"א (נפטר בשנת תש"ל) - לפי המקובל זכה לגילוי אליהו, והמעשה היה שהגיע פעם לכ"ק מרן ה"אמרי אמת" מגור זיע"א שהיה אדמו"ר לרבבות [מדובר עוד בחו"ל לפני השואה] וביקש את ברכתו, ואמר לו האדמו"ר: "אברך שזכה לגילוי אליהו צריך את הברכה שלי?" ובזקנותו סיפר שכנראה זה היה כשהיה אברך צעיר ואשתו חלתה מאוד לו"פ ויצא לחצר ובכה, לפתע הגיע אליו אדם אחד מאיר פנים באופן נדיר ואמר לו: "אברך! למה אתה בוכה כל כך תיקח עשב פלוני ותיתן לאשתך והיא תבריא!" וכן היה, זיע"א.

כמו"כ בכ' אלול - היארצייט של מרן הגה"צ גאב"ד ירושלים ר' משה אריה פריינד זיע"א - היה אדם קדוש, ואני זוכר את פניו מאירות כשמש (נפטר בשנת תשנ"ז), זיע"א.

ת.נ.צ.ב.ה.

מנחה השיעור השבועי של מוה"ר שליט"א - כ' אלול תש"פ, גליון מס' 125

מאירת עינים

הלכה, אגדה ומנהג
בעניני דיומא

חיזוקים נפלאים לימי הרחמים

< זכות "איש ציבור" ביום הדין

כ' באלול - יום פטירתו של הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצוק"ל (משגיח דשיבת כפר חסידים, ועוד), ומכיון שאנו מתקרבים לימים הנוראים, נאמר איזה דבר משמו:

הוא אמר, שיש דבר שנקרא "ציבור", ויש דין של ציבור, וציבור מורכב מכמה אנשים יחידים. ויש אדם שנקרא "איש ציבור", כגון גבאי בית הכנסת, גבאי צדקה וכדו'. אבל יש עוד אדם שנקרא איש ציבור, ואפילו שאין לו איזה תפקיד רשמי שמייחס אותו לזה, והוא אדם שמחייך לכל איש ואיש, או עוזר לכולם - אם זה בהבנת הלימוד או בכל דבר אחר, ואיש כזה נקרא איש הכלל, שמסייע לכלל, ואדם כזה יזכה בדין, כיון שנידון כציבור. לכן ראוי לכולנו להתחזק בזה, וככה נזכה בדין בעה"י.

< מוסר לראש השנה

ביקשו לדבר כמה דברים על ראש השנה. דבר ראשון צריך לדעת, שהסליחות אינם "בקשות" סתם. אגדיר דבר זה במעשייה חסידית מפורסמת, על תלמידו של בעל התניא - ר' שמואל מנקיס, שהיה צדיק גדול, ופעם נתארח אצל זוג כפריים בימי חודש אלול, וכאשר קמו לסליחות אמרה האשה לבעלה, בא ונעיר גם את האורח לאמירת סליחות. ניגש אליו הכפרי והעיר אותו: "סליחות! קום!". שאלו ר' שמואל: "מה זה סליחות?" - האשה נדהמה שאדם כזה, שנראה בעל צורה, אינו יודע מה זה סליחות, וצערה עליו: "סליחות, זה שמבקשים על שנה טובה, שהפרות יביאו הרבה חלב והעצים יביאו פירות טובים..." אמר להם ר' שמואל: "בושה! אנשים זקנים קמים באמצע הלילה לבקש אוכל..." - וזה אומר הרבה, שהסליחות הם בעצם חשבון נפש! ונעורר על ב' נקודות:

(א) הענין של חיון והארת פנים לשני. הגמ' במסכת מכות (דף אומרת, שכתוב לגבי עיר מקלט "מזרחת שמש", וזה אומר שתזרח שמש לרוצחים. ופרש"י: "לדאוג להם". וכאן גם רמז להארת פנים, וקו"ו לאדם שלא רצה. עוד אומרת הגמ' בקידושין (דף לא) לגבי כיבוד אב ואם: יש מאכילו לאביו פסיוני יורש גיהנם, ויש מטחינו בריחיים ומקבל עוה"ב. ופירשו תוס' ע"פ ירושלמי, שכשמביא לו הפסיוני

אומר לו "טחון ואכול", כדרך שעושים לכלב. ושוב רואים כח הארת הפנים. וכן גמ' בבא בתרא: הנותן צדקה לעני מתברך בשש ברכות, המברכו מתברך ב"א ברכות - כי האיר לו פנים. וכן במסכת תענית (כב ע"א) שאמר אליהו הנביא לרב ברקא, אלו מבני עוה"ב, שהיו משמחים יהודים. וביאר המהרש"א שם, כי כשיהודי בצער - השכינה אף היא בצער, וכשהשכינה יהודי - השכינה שמחה. ולכן יש להתחזק בזה.

(ב) כתב השו"ע על מי שמדבר בחזרת הש"ץ 'גדול עונו מנשוא, ונעוין בו' [ובאלשיך בבראשית על דברי קין 'גדול עונו מנשוא' פירש, ממידת 'נשוא עוון'. ועיין תומר דבורה]. ולא מצינו לשון כזו חריפה בכל השו"ע. וכן לגבי קדיש, הביא במ"ב בכמה מקומות בשם מסכת דרך ארץ, שהראה אליהו הנביא גמלים טעונים אף וחימה למדבר בקדיש. וכ"כ במ"ב בשם ספר חסידים על המדבר ב'ויכולו' ו'מגן אבות' של ליל שבת, והמדבר בקדיש, שפניו מוריקות. ולכן יש להתחזק בזה, ובע"ה נראה ישועות.

< מה כדאי ללמוד באלול ב'שערי תשובה'

סיפר לי אחד מגדולי הדור שליט"א שבצעירותו הלך ללמוד בישיבת פוניבז' בב"ב לחודש אלול יחד עם רעו הטוב, ונכנסו יחד אל מרן המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זיע"א לשאול אותו במה יש להתחזק בחודש אלול? אמר להם, שדרך העולם ללמוד בחודש אלול את הספר "שערי תשובה" לרבינו יונה זיע"א, אך הם לומדים את השער הראשון ושם כתוב כמה זה חשוב לעשות תשובה, כגון: "הלא המחותר חתורה לפיך" וכדו', אך אח"כ נגמר אלול ולא מגיעים אל העיקר - שזה איך עושים תשובה, ולכן העצה שלו הייתה שיתחילו ללמוד משער ג', ששם יש את כל העניין של המצוות והעבירות וכן יוכלו לעשות תשובה, ולא רק לדעת שהיא קיימת [אומר כאן הבה"ח נדב גרין שיחי': הגאון ר' שמחה שאול נובירט שליט"א לומד ב"שערי תשובה" את שער ג' (וכן ראינו בעצמי - וזה הוא הנכון וכ"ל)].

(מתוך 'השיעור השבועי' של מוה"ר שליט"א - ט"ו אלול תשע"ז, גליון מס' 8; כ"ז אלול תשע"ז, גליון מס' 9; כ"ז אלול תש"פ, גליון מס' 131)

מאורי האש

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

מגדולי מזכי הרבים ומזקני הרבנים בדורנו הוא הגאון הצדיק רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א (נולד ב"ט אלול תש"ו) - רבה של מגדל העמק, מייסד וראש מוסדות 'מגדל אור'. אביו הוא הגאון הצדיק רבי ישראל גרוסמן זצוק"ל, מפארי קרית דירושלים, דיין וראש ישיבת פינסק-קרלין, שפעל רבות להעמיד הדת על תילה בארץ ישראל. גם בנו הגרי"ד שיבלח"א ממשיך בדרכו, ומקרב לבבות ישראל לאביהם שבשמים במאור פניו המיוחד ובאהבה עצומה לכל יהודי שבערת בתוכו - ואין צורך להאריך, ואף לא נוכל ביריעה קצרה להקיף הכל.

למעשה, את פעולות ה'קירוב' שלו החל הגרי"ד שליט"א כבר בבחרותו בירושלים, בגיל 16-17 בלבד, כשהחל לקרב נערים ליהדות ולתורה, המשיך לאחר חתנתו במתיבתא 'זויעה' שהקים אביו כמגיד שיעור, עד שיום אחד פנה אליו מורו ורבו, כ"ק מרן בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זי"ע ואמר לו בניגון אופייני: "איצ'ה דוד, אפשר קוקסט דו וואס קענמען טאהן אין מגדל העמק?" [אולי אתה בודק מה אפשר לעשות במגדל העמק?] - אמר ולא יסף...

באותה תקופה, אנשים כלל לא ידעו שיש עיר כזו, והיכן היא ממוקמת - אבל הוא עבר לשם במצוות רבו, ומאז הכל הסטוריה, וכפי שהגרי"ד שליט"א בעצמו סיכם בראיון ל'דרשו' (כ"ט כסלו תשפ"א): "כיום יש לנו ב"ה רשת של בתי ספר וישיבות, 'מגדל אור', עם כ-900 עובדי הוראה שכ-90 אחוזים מהם הם בעצמם בגורי מגדל אור, כן ירבו הפעילות רק הולכת וגדלה כל הזמן והביקוש הולך וגובר בסיעתא דשמיא.

"המסר שלי מכל הסיפור הזה - להתחיל! אם אתה רוצה להגיע רחוק, אתה חייב להתחיל בצעד אחד קטן. זה התחיל מבחור צעיר במוסררה, אחריו היה עוד בחור ואחר כך שניים נוספים. בזכות זה התמניתי כמגיד שיעור במתיבתא, ובזכות זה קיבלתי על עצמי להוסיף פעלים בקירוב רחוקים. משם ואילך הכל כבר התגלגל בלי שהתכוונתי לזה בכלל, פשוט ראיתי הזדמנות לעשות משהו טוב, וניצלתי אותה, וכך עוד הזדמנות ועוד אחת והקב"ה ברחמי ובחסדיו יזכה אותי לכל זה. זה נכון לכל נער צעיר או אדם מבוגר, אך אחד לא יודע מה טומן לו העתיד ומה הקב"ה מתכנן לו. אנחנו צריכים לנצל הזדמנויות, ובכל פעם שיש לנו אפשרות להוסיף פעלים לתורה, אסור להסס, צריך לתפוס את הזדמנות הזאת בשתי ידיים, והקב"ה כבר ימשיך ויעשה את שלו..."

כה יתן וכה יוסיף ה' לו חיים ארוכים של שלוחות, בבריאות ונחת אכ"ר.

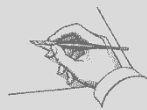

צילום: לפי סעיף 27

▲ הגרי"ד גרוסמן שליט"א

אזרה - זו תורה

מכתבי תורה והוראה
של מורנו הרב שליט"א

אם מותר להניח שטר 'היתר עיסקא' ע"ג ספר קודש

מכתב להגר"ג הכהן רבינוביץ שליט"א

כ"א אדר א' תשע"ט, יו"ד קדישא דנע"א זיע"א

כב' ידידי הגאון ר' גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א, שלו' וברכה.

בדבר שאלתו על הנחת שטר היתר עיסקא ע"ג ספר קודש - נראה פשוט דאין לעשות כן, שהרי זה כשטר עסק בעלמא.

בכבוד רב ובברכה, ידיך
מאיר סנדר
פעיה"ק ירושלם ת"ו
מח"ס דברי מאיר, ועוד

פורטל התוכן התורני של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' < ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < קונטרסים < גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א < ועוד

או בלחיצה על הקישור: מכון 'דברי מאיר'

כנסו לכתובת: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/>